

УДК 343.132

DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2020.3.22>

Тетяна Олексіївна Кузубова,

*кандидат юридичних наук,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
кафедра кримінального процесу та
організації досудового слідства (старший викладач);*

 <https://orcid.org/0000-0002-6488-4971>,
e-mail: koozoobova@gmail.com

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ ПИТАННЯ УНОРМУВАННЯ СТРОКІВ
ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ДО ПОВІДОМЛЕННЯ ОСОБИ
ПРО ПІДОЗРУ**

Досліджено положення КПК України, що встановлюють строки досудового розслідування до дня повідомлення особи про підозру, процесуальний порядок їх продовження, правові наслідки закінчення строку досудового розслідування. Здійснено порівняльний аналіз строків дізнання та досудового слідства до повідомлення особи про підозру. Виокремлено низку прикладних проблемних питань, пов'язаних зі встановленням чітких строків досудового розслідування злочинів. Запропоновано шляхи вирішення практичних проблем з окресленого питання.

Ключові слова: строки досудового розслідування, строки дізнання, строки досудового слідства, розумність строків, продовження строків досудового розслідування, закриття кримінального провадження.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

З 1 липня 2020 р. набув чинності процесуальний інститут дізнання. Разом із початком здійснення дізнання, як однієї з форм досудового розслідування, набули чинності зміни до положень КПК України, що безпосередньо визначають специфіку здійснення процесуальних дій і прийняття процесуальних рішень у такому кримінальному провадженні¹. Ці зміни торкнулись і строків досудового розслідування кримінальних проступків. Слід зазначити, що строк досудового розслідування – це один із найважливіших інститутів кримінального процесу. Адже в кожному конкретному кримінальному провадженні саме у цей проміжок часу слідчий, дізнавач, прокурор

---

¹ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень : Закон України від 22.11.2018 № 2617-VIII // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19> (дата звернення: 13.09.2020).

наділяються, крім іншого, повноваженнями вчиняти процесуальні дії, що характеризуються державним примусом і пов'язані з тимчасовим обмеженням прав, свобод і законних інтересів інших учасників кримінального провадження. Вказане є одною з низки підстав, що підтверджують важливість обґрунтованого визначення у КПК України строків досудового розслідування. Але й вищезазначеної загальної специфіки досудового розслідування було достатньо для неодноразового внесення змін і доповнень до положень КПК України, що регламентують строки досудового розслідування, порядок їх продовження та обчислення. Слід зазначити, що поряд зі змінами строків досудового розслідування вносились зміни і доповнення до положень КПК України, що взаємопов'язані з ними, зокрема до таких положень, що регламентують правила закриття кримінального провадження. Практика застосування цих положень КПК України, що двічі за останні два з половиною роки кардинально змінювались, виявила низку проблемних питань, що потребують наукового дослідження та вирішення.

Стан дослідження проблеми

Загальну проблематику строків досудового розслідування досліджували такі вчені, як: М. Бажанов, І. Гловюк, Ю. Грошевий, І. Єрмоєнко, С. Заїка, В. Клочков, Є. Коваленко, О. Ларін, А. Лобойко, В. Малярєнко, О. Михайленко, І. Митрофанов, В. Рожнова, С. Фомін, О. Яновська, Ю. Янович та ін. На монографічному рівні цьому питанню присвячені окремі підрозділи наукових праць В. Павловського «Загальні положення досудового розслідування» (2016 р.) та В. Дрозд «Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики» (2018 р.). У своїх працях зазначені вчені досліджували поняття процесуальних строків, розумності строків досудового розслідування та кримінального провадження загалом, а також співвідношення швидкості проведення досудового розслідування та його повноти, якості, ефективності; наголошували на беззаперечному дотриманні як «розумних строків» проведення окремих процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень, так і всього досудового розслідування; надавали конкретні пропозиції щодо оптимізації строків досудового розслідування без негативних правових наслідків. Однак, ураховуючи специфіку правил, що регулюють строки досудового розслідування, перші проблемні питання щодо їх застосування почали виявлятися у практичній діяльності через рік після їх введення в дію (16 березня 2018 р.) та продовжують накопичуватись до сьогодні. Вказане потребує наукового вивчення та вирішення. Поряд із тим нові зміни до цих положень КПК України, що відбулись 1 липня 2020 р., у сукупності з проблемними положеннями КПК України, що не змінились, також потребують наукового

переосмислення з метою розроблення пропозицій і рекомендацій з удосконалення КПК України.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є вивчення проблемних аспектів, пов'язаних з унормуванням строків досудового розслідування до повідомлення особі про підозру, на підставі чого формулювання науково обґрунтованих пропозицій з удосконалення положень КПК України. Для досягнення мети поставлено такі *завдання*: 1) дослідити положення КПК України, що регламентують строки досудового розслідування до повідомлення особі про підозру; 2) проаналізувати новітню практику їх застосування; 3) виокремити проблемні питання в контексті дослідження та запропонувати науково обґрунтовані зміни до положень КПК України.

Наукова новизна дослідження

Узагальнено новітні тенденції реалізації положень КПК України в частині регламентації строків досудового розслідування до дня повідомлення особі про підозру. З урахуванням цього виокремлено низку проблемних питань та запропоновано науково обґрунтовані зміни до КПК України.

Виклад основного матеріалу

Першочергово звернемо увагу на зміни у положеннях ч. 2 ст. 219 КПК України, що набули чинності з 1 липня 2020 р.¹. Так, наразі у КПК України не передбачено строків дізнання з моменту внесення відомостей про кримінальний проступок до Єдиного реєстру досудових розслідувань до дня повідомлення особі про підозру². У свою чергу, відсутність цих строків виключає можливість виконання дізнавачем, прокурором вимог положень абз. 2 п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК України, відповідно до яких слідчий, дізнавач, прокурор зобов'язані закрити кримінальне провадження у разі, коли строк досудового розслідування, визначений у положеннях ст. 219 КПК України, закінчився та жодній особі не було повідомлено про підозру. Також слід зазначити, що закон зобов'язав саме дізнавача здійснювати зазначені процесуальні дії з 3 липня 2020 р.³, тобто після 1 липня 2020 р.

---

¹ Там само.

² Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 13.09.2020).

³ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» : Закон України від 17.06.2020 № 720-IX // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/720-20> (дата звернення: 13.09.2020).

Указане слід виправити шляхом вилучення з абз. 2 п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК України слова дізнавач.

Поряд із зазначеною неузгодженістю слід констатувати, що виключення з КПК України чітко визначених строків дізнання до повідомлення особі про підозру, хоча і є поверненням до попереднього законодавства, що було чинним від початку дії нового КПК України та до 15.03.2018 р.^{1,2}, але є позитивним кроком. До того ж такі зміни відповідають практиці ЄСПЛ, зокрема у п. 97 рішення ЄСПЛ від 16.09.2010 р. у справі «Вітрук проти України» визначено, що у кримінальних справах «розумний строк», передбачений у п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція)³, починається з того часу, коли особі було «пред'явлено обвинувачення», тобто, іншими словами, з моменту офіційного повідомлення заявника компетентним органом про те, що він обвинувачується у вчиненні злочину⁴. Враховуючи особливості чинного кримінального процесуального законодавства України, слід вважати, що «розумний строк», передбачений у п. 1 ст. 6 Конвенції, починається з того часу, коли особі було повідомлено про підозру.

Обґрунтовуючи позитивність відмови законодавця від чіткого визначення строків досудового розслідування кримінальних проступків до дня повідомлення особі про підозру, звернемось до положень КПК України, що діють понад два роки⁵ та визначають строки досудового розслідування злочинів до повідомлення особі про підозру, встановлюють правила їх продовження та закриття кримінального провадження на підставі їх закінчення (ч. 2 ст. 219, ч. 1 ст. 294, п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК України).

Так, відповідно до положень ч. 2 ст. 219 КПК України строк досудового розслідування з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР до дня повідомлення особі про підозру становить: 1) 12 місяців – у кримінальному провадженні щодо

---

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 13.09.2020).

² Там само.

³ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : від 04.11.1950 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 13.09.2020).

⁴ Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Вітрук проти України» (Заява № 26127/03) : від 16.09.2010 БД «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_823 (дата звернення: 13.09.2020).

⁵ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 13.09.2020).

нетяжкого злочину; 2) 18 місяців – у кримінальному провадженні щодо тяжкого або особливо тяжкого злочину. Вказані строки, якщо досудове розслідування неможливо закінчити, можуть бути продовжені неодноразово слідчим суддею за клопотанням прокурора або слідчого, погодженого з прокурором, на строк: 1) до 6 місяців – щодо нетяжкого злочину; 2) до 12 місяців – щодо тяжкого або особливо тяжкого злочину (ч. 4 ст. 219, ч. 1 ст. 294, ст. 295-1 КПК України). При цьому, відповідно до абз. 2 п. 1 ч. 284 КПК України, слідчий, дізнавач, прокурор зобов'язані закрити кримінальне провадження у разі, коли вищезазначені строки досудового розслідування закінчилися та жодній особі не було повідомлено про підозру. До цього треба додати, що строк досудового розслідування, що закінчився, поновленню не підлягає (ч. 5 ст. 294 КПК України). До 1 липня 2020 р. указані правила щодо продовження строків та закриття кримінального провадження стосувались досудового розслідування кримінальних проступків і злочинів середньої тяжкості. Аналізуючи такий процесуальний порядок «реалізації» засади розумності строків досудового розслідування, В. Дрозд зазначила, що вбачається своєрідна суперечливість між наведеними положеннями процесуального закону і матеріальними нормами КК України, адже строки давності (ч. 2 ст. 49 КК України)¹ за своїми часовими межами значно перевищують строки досудового розслідування, передбачені ч. 1 ст. 219 КПК України [1, с. 168–169]. Також В. Дрозд, прогнозуючи у 2018 р. правові наслідки дії досліджуваних положень, зазначила, що, з тактичного аспекту, такі правила фактично унеможливають притягнення особи до кримінальної відповідальності за вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів (умисних вбивств, розбоїв та інших насильницьких злочинів), розслідування яких подекуди затягується на декілька років, що зумовлено складністю провадження, відкритим незаконним супротивом слідству, спрямованим на знищення доказів, та ін. [1, с. 169].

Із приводу застосування досліджуваних положень КПК України ще на початку 2019 р. адвокати виказуючи занепокоєння, зазначали, що чітке визначення строків досудового розслідування у так званих «фактових» кримінальних провадженнях створює новий корупційний ризик і дає можливість просто «не знайти» злочинця протягом певного часу і кримінальне провадження закрити. І навіть за вчинення особливо тяжкого злочину за таких обставин злочинець «приречений» на безкарність. Поряд із тим ці положення КПК України не усувають можливості затягувати розслідування стороною обвинувачення будь-якого кримінального провадження, адже строк

---

¹ Кримінальний кодекс України : Закон від 05.04.2001 № 2341-III // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 13.09.2020).

досудового розслідування може неодноразово продовжувати слідчий суддя за клопотанням прокурора або слідчого, до того ж за відсутності повідомлення про підозру – фактично безкінечно (ч. 1 ст. 294 КПК України), в тому числі з метою продовження тиску на осіб або їх бізнес [2].

У свою чергу, О. Колотило звертає увагу на те, що першочерговим питанням, яке виникає у правозастосуванні вказаних положень, є критерії, за яких слідчий, прокурор приймають рішення щодо звернення, а особливо незвернення до слідчого судді з клопотанням про продовження строку досудового розслідування. Адже наслідком незвернення з цим клопотанням є закриття кримінального провадження фактично з формальних підстав, що унеможливає виконання завдань кримінального провадження, передбачених ст. 2 КПК України, зокрема щодо захисту особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень. Далі О. Колотило, наводячи статистичні дані кількості зареєстрованих слідчими органів поліції у квітні – грудні 2018 р. проваджень, що становить більше ніж 675 тис., зазначає, що у частині з них, що залишатимуться «фактовими», потрібно буде продовжувати строки досудового розслідування, а також констатує, що вже положення про продовження строків досудового розслідування та закриття кримінального провадження у разі закінчення строків досудового розслідування застосовуються у практичній діяльності неоднаково, що створює реальні ризики закриття кримінальних проваджень з формальних підстав без встановлення всіх обставин вчинення злочину та виконання завдань кримінального провадження [3]. Продовжуючи цю думку, слід зазначити, що кількість кримінальних проваджень, у яких жодній особі не повідомлено про підозру, а строки у них необхідно продовжувати, адже неможливо закінчити, зростає з кожним місяцем¹. У свою чергу, передбачена положеннями КПК України процедура продовження строків займає від 5 до 10 днів залежно від різних чинників (ст. 295-1 КПК України). Проте навантаження на слідчих доволі значне і без обов'язку продовжувати строки досудового розслідування до повідомлення особі про підозру. Як свідчить практика, нерідко не вистачає часу вчасно виконувати всі процесуальні дії у кримінальних провадженнях, у яких особі повідомлено про підозру. До того ж спостерігається плінність кадрів органів досудового розслідування, що тягне за собою передачу кримінальних проваджень від одного слідчого іншому. Все вказане заважає безпомилковому відстеженню строків досудового розслідування у «фактових» кримінальних провадженнях. Отже, сьогодні існує об'єктивна

---

¹ Інформація про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування // Портал відкритих даних : сайт. URL: <https://data.gov.ua/dataset/8b9b1677-2407-454a-bfa7-76eb638c0ea1> (дата звернення: 13.09.2020).

неможливість своєчасного звернення до слідчого судді з клопотанням про продовження строків досудового розслідування в усіх кримінальних провадженнях, у яких жодній особі не повідомлено про підозру. В таких умовах, як свідчать дані Єдиного державного реєстру судових рішень¹, як правило, своєчасно продовжуються строки досудового розслідування щодо особливо тяжких злочинів та злочинів, що привертають суспільний інтерес, а також з урахуванням «актуальності» або «судової перспективи» щодо тяжких злочинів і злочинів економічної спрямованості. Однак пересічне населення найбільш турбують злочини, що вчинені в умовах неочевидності, зокрема умисне знищення або пошкодження майна, кваліфіковані крадіжки, шахрайства (ст. 194, частини 2–5 ст. 185, частини 2–4 ст. 190 КК України) та ін. При цьому під час розслідування переважної більшості з них виникає слідча ситуація, яка характеризується тим, що виконані всі можливі процесуальні дії, але кримінальне провадження у найближчий час не має «судової перспективи». Отже, є підстави вважати, що саме такі кримінальні провадження закриватимуться слідчими, прокурорами на підставі абз. 2 ч. 10 ст. 284 КПК України, тобто з формальних підстав. Ще й нерідко це відбуватиметься без жодного звернення до слідчого судді з клопотанням про продовження строків досудового

---

¹ Ухвала Заводського районного суду м. Дніпродзержинська Дніпропетровської обл. від 20.07.2020 : справа № 208/5145/18. провадження № 1-кс/208/1260/20 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90693935> (дата звернення: 13.09.2020); Ухвала Луцького міськрайонного суду Волинської обл. від 16.01.2020 : справа № 161/405/20, провадження № 1-кс/161/248/20 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87001016> (дата звернення: 13.09.2020); Ухвала Центрального районного суду м. Миколаєва від 12.02.2020 : справа № 490/870/20, провадження № 1-кс/490/1029/2020 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87539063> (дата звернення: 13.09.2020); Ухвала Татарбунарського районного суду Одеської обл. від 14.01.2020 : справа № 515/9/20, провадження № 1-кс/515/348/20 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86903527> (дата звернення: 13.09.2020); Ухвала Вінницького міського суду Вінницької обл. від 26.06.2020 : справа № 127/13439/20, провадження № 1-кс/127/6019/20 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90101862> (дата звернення: 13.09.2020); Ухвала Шевченківського районного суду м. Києва від 08.04.2020 : справа № 761/9896/20, провадження № 1-кс/761/6154/2020 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88665798> (дата звернення: 19.08.2020); Ухвала Київського районного суду м. Харкова від 09.04.2020 : справа № 640/13673/19, провадження № 1-кс/953/2771/20 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88685366> (дата звернення: 19.08.2020).

розслідування. Вказане підтверджується судовою практикою щодо винесення рішень слідчими судьями про відмову у продовженні строків досудового розслідування з підстав подання слідчими, прокурорами клопотань про продовження строків досудового розслідування після закінчення строків досудового розслідування, а також у випадках, коли за час вже одноразово подовженого строку у кримінальному провадженні не виконано жодної процесуальної дії¹. Слід зауважити, що такий «законний механізм» закриття кримінального провадження призводить перш за все до порушення прав та законних інтересів потерпілого.

Також звернемо увагу на те, що до березня 2018 р. науковці у своїх працях: 1) підкресливали важливість дотримання вже встановлених КПК України строків проведення досудового розслідування; 2) вказували на необхідність проведення процесуальних дій у найкоротші строки, що для цього потрібні; 3) наголошували на своєчасному прийнятті процесуальних рішень. Поряд із тим вони не вбачали і не знаходили наукового обґрунтування доцільності запровадження у КПК України чітких строків досудового розслідування до повідомлення особи

---

¹ Ухвала Зачепилівського районного суду Харківської обл. від 05.02.2020 : справа № 620/387/19, провадження № 1-кс/952/43/20 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87444012> (дата звернення: 13.09.2020); Ухвала Ковпаківського районного суду м. Суми від 08.07.2020 : справа № 592/8021/20, провадження № 1-кс/592/4172/20 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90304281> (дата звернення: 13.09.2020); Ухвала Ковельського міськрайонного суду Волинської обл. від 16.06.2020 : справа № 159/2849/20, провадження № 1-кс/159/852/20 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89852858> (дата звернення: 13.09.2020); Ухвала Жовтневого районного суду м. Запоріжжя від 27.12.2019 : справа № 331/2841/19, провадження № 1-кс/331/4853/2019 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86674114> (дата звернення: 19.08.2020); Ухвала Октябрського районного суду м. Полтави від 03.03.2020 : справа № 554/619/19, провадження № 1-кс/554/3003/2020 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88067530> (дата звернення: 13.09.2020); Ухвала Орджонікідзевського районного суду м. Маріуполя Донецької обл. від 01.06.2020 : справа № 265/5418/18, провадження № 1-кс/265/1159/20 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89575774> (дата звернення: 13.09.2020); Ухвала Немирівського районного суду Вінницької обл. від 27.02.2020 : справа № 140/2057/19, провадження № 1-кс/930/152/2020 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88028155> (дата звернення: 13.09.2020); Ухвала Виноградівського районного суду Закарпатської обл. від 28.05.2020 : справа № 299/3235/19, провадження № 1-кс/299/358/20 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89493025> (дата звернення: 13.09.2020).

про підозру. Адже вважали, що на цьому етапі досудового розслідування є достатнім дотримання розумних строків під час здійснення конкретних процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень [4, с. 93–114]. Погоджуючись із такою думкою, додамо, що на цьому етапі права заявника, потерпілого, юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, володільца тимчасово вилученого майна, іншої особи, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування, забезпечуються закріпленням у КПК України чітких процесуальних порядків оскарження вказаними особами бездіяльності слідчого, дізнавача, прокурора у суді та недотримання розумних строків прокурору вищого рівня (ч. 6 ст. 28, п. 1 ч. 1 ст. 303, ст. 308, ст. 117 КПК України).

Закріплення у КПК України чітких строків досудового розслідування злочинів до повідомлення особі про підозру запускає процесуальний порядок закриття кримінального провадження на підставі закінчення чітко встановлених строків досудового розслідування до повідомлення особі про підозру, навіть з передбаченою можливістю неодноразово подовжувати ці строки. З огляду на викладене, є підстави вважати, що метою введення до КПК України в березні 2018 р. указанного правового механізму, мабуть, було поліпшення статистичних даних щодо кількості кримінальних правопорушень, у яких на кінець звітного періоду не прийнято рішення про їх закриття або закінчення. Поряд із тим згідно з розповсюдженою правовою позицією метою встановлення строків досудового розслідування до повідомлення особі про підозру була необхідність додаткового забезпечення додержання під час досудового розслідування розумних строків проведення процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень. Однак у практичній діяльності такий правовий механізм не забезпечив реалізацію засади розумності строків і, відповідно, жодним чином не наблизив кримінальне процесуальне законодавство України до міжнародних правових стандартів. Натомість цей процесуальний порядок призвів до низки негативних проявів у правозастосуванні, зокрема до: 1) додаткового навантаження на слідчих, прокурорів, слідчих суддів, що зумовлено численними зверненнями до слідчих суддів із клопотаннями про продовження строків досудового розслідування та їх розглядом; 2) передчасного закриття кримінальних проваджень з формальних підстав, тобто до вступу в дію строків давності притягнення до кримінальної відповідальності; 3) порушення прав і законних інтересів потерпілого внаслідок передчасного закриття кримінального провадження без фактичної можливості оскарження, адже строк досудового розслідування, що закінчився, поновленню не підлягає (ч. 5 ст. 294 КПК України). Із цього приводу влучним є висновок І. І. Митрофанова про те, що строки у процесуальному значенні повинні бути обґрунтованими та логічними [5, с. 132]. У даному випадку вказаних двох ознак не вбачається.

Отже, наразі в положеннях КПК України строків досудового розслідування до повідомлення особі про підозру щодо кримінальних проступків не встановлено, а щодо злочинів – установлено. Загалом слід погодитися з Ю. П. Яновичем, який зазначив, що строк досудового слідства у кримінальному провадженні має залежати від тяжкості вчиненого кримінального правопорушення [6, с. 18]. Але тяжкість вчиненого кримінального правопорушення не повинна визначати наявність або відсутність конкретного строку досудового розслідування у сукупності з усіма правовими наслідками його чіткого встановлення. Аналізуючи вказане, не можна виключити, що підґрунтям таких розбіжностей у процесуальних правилах строків дізнання та досудового слідства до повідомлення особі про підозру можуть бути строки давності притягнення до кримінальної відповідальності. Так, щодо кримінальних проступків вони значно менші, всього 2 або 3 роки, ніж щодо злочинів, а саме: щодо нетяжких – 3 роки або 5 років; тяжких – 10 років; особливо тяжких – 15 років (ч. 1 ст. 49 КК України). Отже, через 2–3 роки статистичні результати роботи органів досудового розслідування, враховуючи показники щодо розслідування кримінальних проступків, автоматично збалансуються. Також слід указати, що кримінальні проступки, як правило, не зачіпають «інтереси бізнесу» та не мають «політичної складової», тому, мабуть, і не потрібен «запасний» додатковий «законний механізм» прискореного закриття кримінального провадження.

Висновки

Враховуючи все вищевикладене, є доцільним виключити з КПК України деструктивні положення, що встановлюють строки досудового розслідування злочинів до повідомлення особі про підозру, та пов'язані з ними положення, а саме: ч. 2 ст. 219, ч. 1 ст. 294, ч. 2 ст. 295¹, абз. 2 п. 10 ст. 284 КПК України. Вказане унормує як процесуальний порядок досудового розслідування в цілому, так і доктринальну систему обґрунтованих підстав закриття кримінального провадження. Водночас зазначені висновки не є остаточними та можуть слугувати підґрунтям для подальших наукових досліджень в окресленому напрямку.

Список бібліографічних посилань: 1. Дрозд В. Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики : монографія. Одеса : Гельветика, 2018. 448 с. 2. Поповська Т., Ткаченко В. Строки під час досудового розслідування. Практичні питання. *Юрист&Закон*. 2019. № 3. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA012344 (дата звернення: 17.09.2020). 3. Колотило О. Продовжити не можна закрити (,). *Юридична газета*. 2019. № 19 (673). URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/kriminalne-pravo-ta-proces/prodovzhiti-ne-mozhna-zakriti-.html> (дата звернення: 17.09.2020). 4. Павловський В. В. Загальні положення досудового розслідування :

дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2016. 246 с. **5.** Митрофанов І. І. Проблеми пропуску процесуальних строків. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2015. № 3. С. 129–137. **6.** Янович Ю. П. Основні напрями реформування досудового провадження у кримінальних справах // Дізнання та досудове слідство в органах внутрішніх справ: сучасний стан та шляхи удосконалення : матеріали наук.-практ. конф. (м. Харків, 22 жовт. 2010 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2010. С. 15–19.

Надійшла до редколегії 17.09.2020

Kuzubova T. O. Theoretical and Applied Issues of Standardization of the Terms of Prejudicial Inquiry before Handling a Charge Sheet to a Person

The latest amendments to the Criminal Procedural Code of Ukraine, which are related to the terms of inquiry before handling a charge sheet to a person, have been studied. The author has carried out the analysis of judicial practice of applying the provisions of the Criminal Procedural Code of Ukraine regulating prolongation of terms of prejudicial inquiry of crimes before handling a charge sheet to a person depending on gravity of a crime and other criteria, which are guided in practice by investigators, prosecutors while determining the urgency of criminal proceedings. The author has compared legal positions of scholars and practitioners, in particular lawyers and prosecutors, on the advantages and disadvantages of establishing clear terms for prejudicial inquiry of crimes before handling a charge sheet to a person. The author has provided the legal assessment of the procedure to cease the criminal proceedings in case of expiration of the terms of prejudicial inquiry before handling a charge sheet to a person. The author has conducted a comparative analysis of the legal consequences of the two general rules of prejudicial inquiry, namely: uncertainty of the terms for prejudicial inquiry of criminal offenses before handling a charge sheet to a person in the Criminal Procedural Code of Ukraine and regulation of clear terms for prejudicial inquiry of crimes before handling a charge sheet to a person in the provisions of the Criminal Procedural Code of Ukraine. The emphasis has been placed on the fact that the specific terms of prejudicial inquiry according to the theory of criminal procedure, are determined in the criminal procedural legislation in accordance with the severity of the criminal offense. At the same time, the author has emphasized that the gravity of the committed criminal offense should not determine the presence or absence of a specific term of prejudicial inquiry in conjunction with all the legal consequences of its clear establishment. The author has distinguished a number of applied issues related to the establishment of clear terms for the prejudicial inquiry of crimes before handling a charge sheet to a person, as well as the application of the rule to cease criminal proceedings in case of their completion. The author has suggested the ways to solve practical problems on the outlined issue, in particular, propositions to exclude destructive provisions from the Criminal Procedural Code of Ukraine, namely provisions setting the terms for prejudicial inquiry of crimes before handling a charge sheet to a person, and related provisions.

Key words: terms of prejudicial inquiry, terms of inquiry, terms of pre-trial investigation, reasonableness of terms, extension of terms of prejudicial inquiry, cease of criminal proceedings.

